

PKK Terör Örgütü ve LGBT Hareketinin “Toksik İlişkisi”

PKK Terör Örgütü ve LGBT Hareketinin “Toksik İlişkisi”

Zafer YILMAZ

Herhalde 2023 yılı haziran ayında gerçekleşen LGBT sözde “onur yürüyüşlerinin” en dikkat çeken sloganı “Kürdistan vardır, lubunyalılar vardır” (!) oldu. Söz konusu bölücü slogan önce 18 Haziran 2023'teki 9. Trans Onur Yürüyüşü'nde duyuldu: “Kürt halkına karşı yapılan soykırımlara, tutuklamalara, gözaltılara, kriminalize etmelere karşı da omuz omuza ve kini zaman da bacak omuza mücadelemizi sürdürmeye devam ediyoruz. Kürdistan'ın da bizlerin de var olduğunu burada yeniden haykırıyoruz” (akt. Yıldız ve Çaklı, 2023). İkinci olarak 25 Haziran 2023'teki sözde 21. İstanbul Onur Yürüyüşünde tekrarlanan sloganın, basın açıklamasındaki bağlamı şöyleydi: “Faşist ideolojilerinizle derinleştirmeye çalıştığımız ırkçılık, homofobi ve transfobiyi, korku politikalarıyla biz LGBTI+’ları alanlardan uzaklaştırmaya çabalarınızı tanımıyoruz (...). Türkiye ve Kürdistan'daki nefret siyasetinize karşı her nefesinizde tekrar haykırıyoruz dönüyoruz, buradayız, gitmiyoruz” (akt. Ekici, 2023).

“Faşist, ırkçı, sömürgeci” gibi kelimelerin ama en çok “...politikaları” tamlanmasının (örneğin, savaş politikaları, inkâr ve imha politikaları vb.) PKK terör örgütünün propaganda hazinesinden buralara temayüz ettiğini anlayabiliyoruz. Bununla birlikte, sözü geçen sloganın 2022 yılında da lâfzen ve bağlamsal olarak benzer şekilde kullanıldığını hatırlamak gerekir: “2015'ten beri gittikçe ağırlaşan savaş politikalarının ve Kürdistan'da sürdürülen savaş politikalarının karşısında da direniyoruz ve direnmeye devam edeceğiz. Ne Lubunyalılar Kürdistan'a, ne de Kürdistan LGBTI+ hareketine sırt çeviremez” (Kaos GL, 2022). Evet, yine PKK lafı: “savaş politikaları” (!). Öte yandan, aynı sloganın “eşcinseller vardır” şeklindeki sürümünün 2014'e dek geri gittiğini görmek de mümkün (Onatlı, 2014). Yani PKK terör örgütü ile LGBT Hareketi arasındaki “söz kesme” yeni bir vakıa değil.

Geçerken bir kavram netleşmesi yapmalıyız. Türkiye'deki LGBT örgütlenmeleri birleşik yahut yarı-birleşik bir yapı dahi arz etmiyor. Kını özel günlerde veya eylem girişimleri dağıtılınca basın açıklamalarında yan yana gelen veya hiç gelmeyen çok sayıda grupçuklar var. LGBT Hareketi derken cinsel yönelim kimlikliği temasıyla propaganda ve örgütlenme yapan tüm bu dağınıklığı kast ediyoruz.

Bireysel ve Siyasal Kesişimsellik

Bu çalışmada terörizm ve kimlikçiliğin yan yana gelişini PKK ve LGBT Hareketi çerçevesinde ve kesişimsellik teorisi ışığında incelenecek. Kesişimsellik (*intersectionality*), 1989 yılında Kimberlé Crenshaw tarafından ortaya atılan, eleştirel ırk araştırmalarından ve feminist teoriden çatalanarak çıkmış, tam da dönemin neo-liberal kimlikçilik dizgesine uyan bir kavram. Kavram, bir kişinin çeşitli sosyal ve siyasi kimliklerinin nasıl bir araya gelerek farklı ayrımcılık veya ayrımcılık biçimlerini yarattığını anlamaya yönelik analitik bir çerçeveye veya bir teoriye işaret ediyor (Crenshaw, 1989). Kesişimsellik toplumsal cinsiyet, kast, cinsiyet, ırk, etnik köken, sınıf, cinsellik, din, engellilik, kilo ve fiziksel görünüm gibi birden fazla faktörün kesişerek veya örtüşerek sosyal kimlikleri güçlendirici yahut baskılayıcı olabileceğini varsayıyor (Cooper, 2016).

Teorinin çıkışı, bireysel, örneğin siyah kadınlar ve bunların hem siyah hem kadın olmalarından ötürü gündelik hayatlarında daha yoğun baskılar yaşadığı olmakla birlikte, kesişimselliğin siyasal planda “kimlikçilikler ittifakına” denk gelen, bireyler yahut topluluklar arası müttefiklik gibi bir varsınması da söz konusu. Siyasal kesişimsellik, birden fazla dezavantajlı grubun konumunun kolektif kimliklerin inşasını nasıl şekillendirdiği ile ilgili bir alt kavram; hareketler ve örgütler içinde ve arasında kapsayıcılığı sağlama, güç farklılıklarını azaltma çabalarını kapsıyor (Roth, 2021). Kesişimselliğin küreselleştiği, artık sosyal adalet ve insan hakları konularını anlamak için küresel bir analitik çerçeve ve toplumsal hareketler için de bir örgütlenme stratejisi haline geldiği ileri sürülüyor (Tormos, 2017). Türkiye'de kesişimselliğin, mesela “Kürt ve kadın ve LGBT” biçiminde kombine edilmiş, PKK'nın şekillendireceği sözde “barış” eksenli bir versiyonu mevcut (Alıcı, 2020). Ki incelemenizin meselesi tam da PKK terör örgütünün propaganda kelimelerini zerk ettiği bu menhus kurgu ittifaktan neşet ediyor.

Bu inceleme öncelikle PKK terör örgütü ve LGBT Hareketi siyasal kesişimselliğine dair kini dönüm noktalarını kabaca sıralayacak. İlişkilerin tarihçesinde çok fazla detaya inmek gereksiz, çünkü sürekli gerilim hali arz eden bu kaotik kronolojinin içinden çıkılabilecek gibi değil. PKK'nın 2013 yılındaki, bugünkü HDP ve Yeşil Sol Partiyi de kapsayan, Halkların Demokratik Kongresi (HDK) Genel Kurulu'nda açış konuşmasını LGBT temsilcisine yaptırması ama bunun yanında, örneğin son dört yıldır Diyarbakır Nevruzlarında LGBT “aktivistlerin” yerli halk tarafında dövülmesine sessiz kalması (Tar, 2023) gibi uçlarda yaşanan ama kesinlikle terör örgütünün “karar verici” olduğu bir “toksik ilişkiden” söz ediyoruz.

Zaten incelemenin esas amacı terör örgütünün magazineler maceraları değil, ülkemizdeki terörizm araştırmalarına “kesişimsellik” gibi bir alt başlık önermek. Terörizmle siyasal kesişimselliği katmak önemlidir, çünkü etnik kimlikçiliğin terörizmle, cinsel yönelim kimlikçiliğinin (LGBT) de, kanaatimize göre en hafifinden “Bio-Kültürel Tehdite” yol açtığı bir ülkedeyiz. Dahası bu kimlikçilikler yukarıda yakın örnekleri belirtildiği üzere kesişiyorlar, terör örgütünün sesinin bir biçimde çoğalmasına neden oluyor gibi görülmüyorlar. Terörizm araştırmalarının kesişimselliği nasıl ele alması lazım geldiği bu incelemenin bir başka derdi. Diğer taraftan, inceleme terörist “ses çoğalmasının” bir “çarpanı” mı, yoksa “kimliklerin birbirini itirazsızlaştırması” veya orta-uzun erimde “terörizmin her yerde salınımlar yaratmaya çalışırken aslında eş zamanlı biçimde çözülüp dağılıyor olması” anlamında bir “bölen” mi olabileceği hususunu da tartışmaya açmak niyetinde.

PKK'nın Elinde Hep Eldiven Vardı

PKK terör örgütü ile LGBT Hareketi arasındaki ilişkiyi iki bireysel örnek üzerinden ele almak ilginç olabilir. İlki, Alman Yeşiller Partisi'nin “fonlama kolu” Heinrich Böll Demeği Türkiye Temsilciliği tarafından “KaosGL Demeği Medya ve İletişim Program Koordinatörü ve KaosGL.org internet gazetesi Editörü” olarak tanıtılan Yıldız Tar (Heinrich Böll Stiftung, t.y.), PKK ile kelime ortaklaşmasında singe bir isim. KaosGL, HDK bileşeni ve Yıldız Tar da HDK yapılanmasının 2011 yılında 25 kurucu Yürütme Kurulu Üyesinden biri ve 2012 yılından yan yana da yapılanmanın Genel Meclis Üyesi. Tar hatta 26 Ekim 2013 tarihli HDK Üçüncü Genel Kurulu'nun açılış konuşmasını “Anayasada cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği tanınmı” pankartı eşliğinde

yapıyı (Kaos GL, 2013), lakin “salonu coşturduğu” için aktif HDP’liliğini bitiriyor. Sonrasında HDK ile “merkezi değil ama yerel düzeyde çalışma yapmaya” karar veriyor ama bu arada da LGBT meselesinde “KCK’nın, Kandil’in, Abdullah Öcalan’ın görüşünü merak ediyor” (Nalci, 2014).

LGBT Hareketi’nden Rosida Koyuncu teröristbaşı Abdullah Öcalan’ın görüşlerini merak eden bir başka ve örnekleyeceğimiz ikinci isim: “Abdullah Öcalan’ın LGBT’lere ilişkin bir açıklaması var mı? Öcalan’ın LGBT’lere yaklaşımı nedir? Öcalan ne zaman homofobik olmaktan çıktı? Cezaevi öncesi mi? Sonrası mı?”. Öcalan’ın LGBT’lere dair önceki yazılarında yer alan, çelişkili bulduğu ifadelerini kafaya takan Koyuncu, teröristbaşına üç mektup yazıyor ama bir yanıt alamıyor (Koyuncu, 2014). İhtimalkidir, o yanıtın artık gelmeyeceğine kanaat getirmiş olacak ki, Rosida Koyuncu 2017 yılında İsviçre’ye iltica ediyor, kendini belgesel işlerine veriyor.

Oysa PKK terör örgütünün elebaşı Öcalan’a göre eşcinsellik anormalkdir, evrimsel biyolojiye terstir, herkes eşcinsel olsa insanların soyu kurur (Öcalan, 2004, s. 20). Ayrıca kapitalizmin yaptığı her şey ailenin dağılmasına, kadımlarla alakalı problemlere, toplumsal ahlakın bozulmasına sebep olmaktadır (Öcalan, 2004, s. 97). Teröristbaşı Öcalan LGBT’nin normal olmadığını beyan etmekte ve aileye, toplumsal ahlaka atf yapmaktadır. Öyleyse HDK bileşeni LGBT Hareketi (muhtelif grupçukların veya grupsuzların tüntünü kast ettiğimizi ifade etmiştik) ile PKK arasındaki kesişme nasıl bir şeydir ve nasıl vuku bulmuştur?

Kesişimselliğe yönelik teorik ve ideolojik ilk kurgulardan birinin 2011’e dek uzandığını tespit edebiliyoruz. KaosGL Yöneticisi ve şimdi Yeşil Sol Parti Meclisi Üyesi Remzi Altunpolat, Türkiye’de LGBT Hareketi ile PKK arasındaki kombinasyonun köşe taşlarını oluşturan olan Kürt LGBT’lerdir, mealinde bir “açılım” yapıyor (Altunpolat, 2011). Lakin süreç, bambaşka merhalelerden geçerek ve karmaşıklaşarak yürüyor. Yıldız Tar ve Rosida Koyuncu örneklerine dönelim. Her ikisinde de dikkat çeken, PKK elebaşına sorular sordukları ortak bir tarih var: 2014. Daha somut olsun, PKK ile bir kısım Feminist Hareket ve LGBT Hareketi’ni en yakından kesıştiren iki tarihsel momentin Çözüm Süreci ve Gezi Olayları olduğu ifade edilmekte (Bor vd., 2021 ss. 22-23). Kaba hesaplama 2013 ve 2015 yılları arasında terör örgütü ile kimlikçiliğin siyasal ve söylemsel ortaklaşmayı artırdığı bir dönem olduğu söylenebilir.

Tar’ın HDK yapılanmasına girmesi ve ayrıca tıpkı Koyuncu gibi terörist elebaşından daha fazlası için yanıtlar beklemesi hararetili kesışimselliğin bireysel süreçlerdeki izdüşümlerine karşılık geliyor. Çünkü dönem, Bor ve arkadaşlarının ifadesiyle “ortaklaşma, yakınlaşma, birlikte hareket etme ve birbirinden öğrenme dönemi” (s. 23). Bilhassa Gezi Olayları, HDK üzerinden PKK’nın LGBT Hareketi ile kesışimselliğin yakalandığı ve hemen Gezi’nin ardından 2013 yılında düzenlenen 21. İstanbul Onur Yürüyüşü de “Gezi’de beliren kesışimsel alanın ne derecede büyüdüğü olduğunu çok güzel bir göstergesi” sayılıyor (Özkazanç, 2017, s.4). Gezi Olayları ardından, bir bakıma Altunpolat’ın 2011 yılındaki kurgusunu hayata geçiren, Kürt etnik kimliği ile de kesışmiş (Hevi LGBTİ Demeği gibi) LGBT örgütlenmeleri Türkiye çapında büyük artış gösteriyor (Bor vd., s. 26).

Henüz ilişki sıcakken bile PKK’nın elinde eldiven vardı, eldivenle tokalaşıyor, LGBT Hareketi’nin sırtını eldivenle svazlıyordu. LGBT Hareketi “ciddi meseleyi lubunyalıkla sulandırıyor, PKK’nın sözünü daha yüksek sesle dile getirmiyor, Kürtçe web sitesi yapmaktan yetiniyordu”; buna karşılık PKK da “diğerinin meselesini cinselliğe indiriyor, 8 Mart etkinlikleri dışında arayıp sormuyor, LGBT Hareketi’ni makul ve makbul bulmadığından ötürü tam anlamıyla içeremiyordu” (Bor vd., ss. 36-39). Esas soğukluk Çözüm Süreci’nin bitmesiyle baş gösterdi. Çünkü PKK terör örgütü yurt içi ve sınır ötesi operasyonlarla can derdine düşti, ağır kayıplar vermeye başladı ve gücü hızla tükenmeye devam ediyor.

Gelinen noktanın manidar bir nişanesi şu olsa gerek: LGBT Hareketi’nin “kürdistan vardır”(!) ile muhtemelen göz kırptığı PKK’nın merkezi yayın organlarından ANF, 2023 Onur Yürüyüşleri’ni hiç ama hiç görmedi. Terör örgütünün diğer seslerinden Mezopotamya Ajansı ise “Taksim’e yürümek isteyen kitleye polis saldırısı” (18 Haziran 2023) ve “İstanbul ve İzmir’de yürüyüşe müdahale” (25 Haziran 2023) başlıklı haberler yaptı ama basın açıklamasının tek kelimesinden ve hele slogandan söz bile etmedi.

PKK’nın sözde kadın yapılanması KJK’nın elebaşlarından terörist Bese Erzincan, oldukça yeni bir tarih olan 3 Temmuz 2023’te, birlikteliğin son halini oldukça net biçimde ve şöyle ifade ediyor: “Erkek egemen sistem, LGBT mücadelelerini kadın özgürlük problemlerinin, mücadelelerinin gündemleşmesi, kadın özgürlük mücadelesinin sapıtılması biçiminde değerlendirmek istiyor. (...) [S]orunu, genel demokrasi ve özgürlüklerin gelişmesi, demokratik kültürün yapsal kılınması ile aşılacak bir sorun olarak ele almak daha uygun olacaktır” (ANF, 2023).

Demek ki, PKK’ya göre, patriyarkal sistem LGBT’yi PKK’ya ve Öcalan’ın uydurduğu “jineoloji”ye karşı kullanmaya niyetliymiş, yani LGBT Hareketi “erkek egemen düzen”in oynacağıymış Dahası, LGBT Hareketi’nin dert ettiği şeyler zaten “genel demokrasi, özgürlük, demokratik kültür” falan ile aşılacak hususlar. Terör örgütü PKK ve LGBT Hareketi arasındaki bu ziyadesizle toksik ilişki köprüleri atılmı gibi duruyor. LGBT Hareketi Diyarbakır’daki mutad dayaklara rağmen, slogan yatırımlarıyla kısa vadede, iyisi veya kötüsü olmayan görünürlüğü hedefliyor; orta ve uzun vadede, muhtemelen PKK’nın işaret edeceği listelerden ve o listelerdeki renklerden biri olarak vekillik düşüyor olabilir. Lakin PKK terör örgütü şu sıralarda buna hiç istekli görünmüyor.

Terörizm ve Kesışimsellikte Metodoloji

PKK terör örgütü kuruluşundan bu yana muhtelif açık yahut kapalı siyasal girişimlerinin yanında, duyarlılık (çevrecilik, insan hakları vb.) veya meslekçilik (gazetecilik, hekimlik, avukatlık vb.) temelli olmak üzere çok değişkenli ve çok değişik ittifaklar kurma ve sürdürme arayışında olageldi. Kimlikçilik (örneğinizdeki LGBT, ayrıca Feminist, Alevi vb.) temelli kesışimsellik de PKK’nın kafını büyük göstermek için boş bırakılmak istemediği bir düzlem. PKK’nın şimdiye dek sürdürdüğü kesışimsellik pratiği bilhassa yönetici ve elemanlarında ama en çok da potansiyel kitlelerinde sürdürümler yaratıyor olabilir. Ki işte bu kesışimsel ittifakları HDK-HDP masasıyla ve kendisine uygun mesafede tutarak yürütme tercih ettiği anlaşılıyor. Her durumda Terörizm Araştırmalarının, PKK’ya anlamak ve yorumlayabilmek için terör örgütünün kesışimsellik boyutundaki yapıyı ettiklerini de merceğine almaları gerekli. Peki, ama nasıl?

Crenshaw’ın bireysel düzlemdeki kesışimsellik yaklaşımı nicel ölçümlü batağna saplanmış halde. Teorinin son metodolojik düzeltme çabalarından birinde bile kimliklerin kesışimselliği için bilgi teorisi ve sinerjik bilgi vaatlerine istatistiklerle yanıt üretilmeye çalışılıyor (Varley ve Kaminski, 2022). Diğer bir ifadeyle, kesışimsellik üzerine bize ulaşan yönetsel birikimin, en azından Terörizm Araştırmaları ekseninde, “kimlikler nasıl kesışir?” sorusuna anlamlı bir cevabı olamayacak. Kaldı ki terörizm bahsinde ve siyasal düzlemde araştırma sorumuz şudur: “Terör örgütü ile kimlikçilik hareketlerini yan yana getiren süreçler nasıl işlemektedir?”.

Yukarıda PKK terör örgütü ile LGBT Hareketi’nin kesışimi hakkında tarihselci ve fazlasıyla makro bir çerçeveye çizmiş olduk. Ama örnek kesışimenin altında olanca gündelikliği ile kültürel süreçler de vardır; gerilimler, çelişkiler, ortaklıklar, yaklaşımlar ve uzaklaşmalardan mütevellit karmaşık lakin kültürel bir diyalektik, terör örgütü PKK ile kimlikçi LGBT Hareketi’ni anlam haritalarında da ilişkilendirmişir. Ve bu ilişki PKK belki “tıksınıyor” ve LGBT Hareketi “kırğın” da olsa bir biçimde sürmekte, terör örgütünün kelimeleri en nihayetinde “onur yürüyüşü” denen eylemlerde halen seslendirilmektedir.

İki Örnekle Metin: “Çok Güldük, Biraz Ağlayalım”

Gündeliklik ve kültürel derken meramımızın ne olduğunu iki ayrı metin üzerinde kimi kaba, çok derinlere inmeyen analizler yaparak kısaca ifade etmeye çalışalım. Ele alınacak metinlerden LGBT Hareketi’nin kültürel altyapısının ve anlam dünyasının PKK terör örgütüne nasıl eklenilebildiğine dair kimi ipuçlarını yakalamaya gayret edeceğiz.

İlk metin, bir KaosGL yazarının Aydın’daki LGBT topluluğu ile yaptığı söyleşi içeriyor (Esen, 2023). Metin biçim olarak röportaj olabilir fakat esasen gayri resmi bir merasimi anlatıyor: Açılış, Espriler ve Şakalar, Dilek ve Temenniler, Kapanış.

Açılış kısmında muhabir Aydın’daki geçmiş Onur Haftası etkinliklerini ve Aydın Valiliği’nin bu yılki yasağını soruyor. Açılış, gelişmelerin “biz” kipi ile anlatıldığı, ağrılı bir soru-cevap bölümüyle devam ediyor. Muhabirin ciddi ve politik “Bilyorsunuz iktidarın neredeyse her söyleminde nefret var, LGBTİ+’lar alenen hedef gösteriliyor” cümlesiyle birlikte ipler kopuyor. Espriler ve Şakalar kısmına geçilen yer burası. Polis güçleriyle ilgili “esprilerin” eşliğinde söyleşi herhangi bir “kafes muhabbetine” evriliyor:

- Polis çok fazla benzin parası harcadı bizim için (...)
- Ay o değil de o kadar benzin harcıyorlar.
- Ay kaçtı kaçtı.
- Sizi ghostladı o zaman...
- Ben de şey diyeyektim Gözde dedi ya ‘Biz endişeliydik, tedirgindik’ falan (...).
- Komik yani, güllüm dilimiz pek anlayamadık. Yürüdük yani biz her halükarda (...).

Dilek ve Temenniler kısmının başlaması için muhabirin “Yerledeki deneyimlerinizi dinlerken orada yaşanan alıklara hem güldüm hem de sizleri takdir ve tebrik ettim” demesi gerekiyor. Gültüldüğü ve takdir alındığına göre “vegan feminist, LGBT ve kuir okunalar” gibi bir araya gelmelerle “birleşerek derleşme” temennilerinin anlatılmasının vakti gelmiş. Sosyal medya gibi araçlara daha çok önem verilerek “daha çok etkileşim kuracağız” ile sohbet sona eriyor, yani Kapanış gerçekleşiyor.

Metin, ilk bakışta “ötekilerin derleşmesi” gibi görünebilir. Fakat metinden gündelik ve kültürel olarak anlaşılacak şey kimliğin bizzat o kimlikçiler tarafından şakalaştırılmasıdır. Nitekim metinde gördüğü ciddi ve doğrudan politik bir referans katılımcıların birden müziğe, röportajı da aniye muhabbete dönüştürmüştür. LGBT kimliğin kendisi, kimlikçinin iddia ettiği kimliğini, dil bozununun ve jargonun (“güllün” gibi) halis görüldüğü söyleme ve elbette eylemde, parodileştirerek yeniden üretme çabası ve bunun için gerçek şeylere (mesela herhangi tür şiddet) ihtiyaç duyarak inşa girişimi olmaktadır. Tasavvur edilen kurulu düzenin tümine ve onun yakın temsilcisi sayılan polise direnmek, şakacı kimlikçiliğin hem bireysel düzlemde, hem şaka kimlikler olarak topluluk seviyesinde inşa

gayretinin hakikileştirilmesi için ciddi sonuçlar beklenen bir beyhude “oyun”dur.

Başka bir deyişle, metindeki anlam; şakadan ciddi ve hakiki şeyler beklemek ve bunu elde edemeyince bir kez daha (aslında döngüsel olarak) şakaya dönmek yahut tersinden ve aynı mealde, şakanın bedenen ve zihnen kendisi olmak amacıyla sahici oyunlar oynamaktır. Buradan hareketle, polis güçleriyle girilen diyaloglar yahut yaşanan kovalamacalar, yani “onur yürüyüşleri”, şakacı ve “oyuncu insanın” (Homo Ludens) şakalaşan kimliğini pratiğe döktüğü, periyodik ve epizodik katharsis fırsatlarıdır. Ama sadece fırsatlardır, çünkü şakalardan gerçek sonuçlar elde edilemeyecektir.

İkinci metin yine KaosGL'den, “LGBTİ+ ve Kürt Mücadelesinin Kesişimselliği” başlıklı çevrimiçi bir etkinliğin haberi (Demirbilek, 2023). Rumuz isimler olduğu tahmin edilebilen Agrin, Bell Demhat ve Loren Kürt ve LGBT olma deneyimlerini Türklere aktarıyorlar.

Agrin “Kimlikte yazan doğum yeri kısmı sebebiyle polisler tarafından etrafım çevirdi, geldiğimiz şehirlerle ilgili de ayrımcılığa uğruyoruz ve bunların ikisi aslında birbirinden bağımsız ayrımcılıklar değil” yorumunu yapıyor. Bella Demhat ise “İçimde erkeklığe bir başkaldırım vardı. İki hareketin de birbirine alıp vereceği çok nokta olduğunu düşünüyorum fakat bir iki yüzlülük meselesi var” dedikten sonra konuyu açıyor ve örneğin “‘Black Lives Matter’ yazan bir sürü LGBT aktivistin Türkiye’de sadece Kürt olduğu için öldürülen lubunyalılar için ses çıkarmadığından” şikâyet ediyor. Loren “kürdistanı LGBT kumuştuk ve sonrasında 2015’te Mıs Sokak’ta polisin ilk saldırdığı lubunyalılar biz olduk” diye ekliyor.

Ele alınan ikinci metin, Kürt ve LGBT kişilerin acıklı hallerinden ve kafalarındaki kesişimsellik kurgularından daha başka bir şey anlatıyor, bilhassa son cümleyle: “Etkinlik katılımcıların da paylaşımlarıyla sona erdi”. Üç kişi konuktu, çevrimiçi etkinlikte ve ekranda görülen suretlerdi, beridedeki katılımcılar onları izledi ve nihayetinde sahih katılımcılar kendi paylaşımlarıyla etkinliği bitirdiler. Olan şudur: ekrandaki pikseller veya uzaktakiler, şaka olmaya gayret eden yakındakilerin şaka beden ve şaka zihinleriyle kesişmek istemektedirler. Agrin ve Loren’deki “etrafi çeviren ve saldıran polis” temsili LGBT Hareketi’nin “müesses nizamın yüzü” varsayımıyla kesişmektedir, yani işitilen şey, en öz haliyle, sahici şakalığa (veya şaka sahiciliğe) daha eşit koşullarda ortak olma feryadıdır.

LGBT Hareketi veya beridedikiler ise etkinlikte konuk pikselleri gözetlemekte, “çok güldük, biraz da ağlayalım” ihtiyacını tatmin etmektedirler. Piksele önerilen Türkçe karşılık “gözek”tir ki “dönbürün” anlamına da gelir. LGBT dönbürününden bakıldığında kesişimsellik, PKK terör örgütünün meşhur ürünü eziklik pomografisini duyarlılık pomografisi performanslarıyla karşılıkamak ve şakayı acımla dengeleyip şakalık haline geri dönmektir. PKK’nın tezgâhını açtığı yer yahut eldivenle svazlama ve döverek çarpışma arasında salınıp duran kesişimsel kültürel alan, şakayla acımların değiş tokuş edildiği anlam mekânıdır.

Sonuç

Başlarda tartışmaya açtığımız soruya geri dönelim. Sorunun “Terörizm her yerde tnlaşım etkisi yaratmaya çalışırken eş zamanlı biçimde çözülüp dağılır mı?” kısmı bu incelemenin kapsamı dışında, kenarda dursun ve tartışmaya açık kalsın.

Sınırlarıarak baktığımızda ara sonuçlar şunlardır: 2023 Haziran ayı LGBT eylemlerindeki “kürdistan” içerikli sloganın PKK terör örgütü tarafından önemsenmediği, hatta sözde “mücadelesini” zedelediği zanıyla ve ağır laflarla (“patriyarkanın oyuncuğu”) red edildiği görülmüştür. Kesin öngörülerde bulunmak mümkün değil ama reddin konjonktürel olmayabileceğini yakın olasılık olarak göz önünde bulunduralım. PKK her alanda zemin kaybederken, siyasi parti görünümünü uzantısı 2023 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimi’nde büyük oy kaybına uğramışken ve dahası LGBT Hareketi’nden kimi figürler bir diğer seçenек addettikleri TİP’e angaje olmuşken, “toksik ilişkisini” yeniden alevlenmesi kolay olmayabilir.

PKK terör örgütü ve LGBT Hareketi arasındaki siyasal kesişimselliğin en azından şimdi ve yakın gelecekte “bir çarpan” sonucu doğurmadığını yorumlayabiliriz. Öte yandan, PKK’nın tezgâhını kesişilebilecek kültürel alanda, yerinde duruyor. Hala, elinde duyarlılık tuzluğu olan her kimlikçilik koşup PKK’nın her dem taze “acı”sına banabilir, biat karşılığında görünürlük ve hatta uslu bir çocuk olursa vekillik talep edebilir.

KAYNAKÇA

Alıcı, N. (2020, 31 Ağustos). *Diün, bugün, yarın: Kesişimsellik ekseninde toplumsal barışı yeniden düşünmek*. DEMOS Araştırma. Erişim tarihi: 17.07.2023, <https://demos.org.tr/dun-bugun-yarin-kesisimsellik-ekseninde-toplumsal-barisi-yeniden-dusunmek/>

Altunpolat, R. (2011, 14 Ocak). *Kürt Fobisinden Kurtulmak, Dayanışmayı İnşa Etmek* Kaos GL. Erişim tarihi: 17.07.2023, <https://kaosgl.org/gokkusagi-forumu-kose-yazisi/kurt-fobisinden-kurtulmak-dayanismayi-insa-etmek>

ANF. (2023, 3 Temmuz). Erzurum: Kadın devrimimizi mutlaka başarıya ulaştıracağız. *ANF News*.

Bor, G., Daşlı, G., ve Alıcı, N. (2021). *Kesişen Yollardan Daralan Alanlara: Türkiye’de Kadın ve LGBTİ+ Örgütlerinin Barış Mücadelesi*. DEMOS Araştırma.

Cooper, B. (2016). *The Oxford Handbook of Feminist Theory* (M. E. Hawkesworth ve L. J. Disch, Ed.). Oxford University Press.

Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory and Antiracist Politics *University of Chicago Legal Forum*, 1989(1), 139-167.

Demirbilek, G. (2023, 16 Haziran). “LGBTİ+ ve Kürt Mücadelesinin Kesişimselliği” etkinliği nasıl geçti? Kaos GL. Erişim tarihi: 17.07.2023, <https://kaosgl.org/haber/lgbti-ve-kurt-mucadelesinin-kesisimselligi-etkinligi-nasil-gecti>

Ekici, F. (2023, 25 Haziran). 21. İstanbul LGBTİ+ Onur Yürüyüşü tüm engellemelere rağmen yapıldı T24. Erişim tarihi: 17.07.2023, <https://t24.com.tr/haber/21-istanbul-lgbti-onur-yuruyusu-yasaklamalara-ragmen-basladi-polis-gazetecileri-ablukaya-aldi,1117250>

Esen, E. (2023, 26 Haziran). *Yasaklanan Aydın Onur Haftası’ndan: Ee, biz de yürüdü! Rak rak, şakır şakır yürüdü! Rak rak, şakır şakır yürüdü!* Kaos GL. Erişim tarihi: 17.07.2023 <https://kaosgl.org/haber/yasaklanan-aydin-onur-haftasi-ndan-ee-biz-de-yuruduk-rak-rak-sakir-sakir-yuruduk>

Heinrich Böll Stiftung. (t.y.). *Yıldız Tar | Heinrich Böll Stiftung | Niweneriya Türkiye’ye*. Heinrich Böll Stiftung Derneği. Erişim tarihi: 17.07.2023, <https://tr.boell.org/tr/person/yildiz-tar>

Kaos GL. (2013, 2 Kasım). *HDK ve HDP Kongreleri LGBTİ+lerin Katılımıyla Gerçekleşti* Kaos GL. Erişim tarihi: 17.07.2023, <https://kaosgl.org/haber/hdk-ve-hdp-kongreleri-lgbt-lerin-katilimiyla-gerceklesti>

Kaos GL. (2022, 26 Haziran). *LGBTİ+’lar polis saldırısını aştı, Pürtelas’ta açıklama okudu: Dayanışmayla buradayız* Kaos GL. Erişim tarihi: 17.07.2023, <https://kaosgl.org/haber/lgbti-lar-polis-saldirisini-asti-purtelas-ta-aciklama-okudu-dayanismayla-buradayiz>

Koyuncu, R. (2014, 5 Şubat). *Güneşin Gölgesinde Kalanlar*. Kaos GL. Erişim tarihi: 17.07.2023, <https://kaosgl.org/gokkusagi-forumu-kose-yazisi/gunesin-golgesinde-kalanlar>

Nalçı, T. (2014, 11 Ocak). ‘Gezi direnişinin ardından birçok yerde LGBT örgütü kuruldu’. Agos. Erişim tarihi: 17.07.2023, <https://www.agos.com.tr/tr/yazi/6323/gezi-direnisinin-ardindan-bircok-yerde-lgbt-orgutu-kuruldu>

Öcalan, A. (2004). *Bir halkı savunmak*. Amara Basım Yayıncılık.

Onatlı, M. (2014, 24 Ocak). *Kürdistan Vardır, Eşcinseller Vardır!* Kaos GL. Erişim tarihi: 17.07.2023, <https://kaosgl.org/haber/kurdistan-var-dir-escinseller-var-dir>

Özkan, A. (2017, 3-4 Kasım). Türkiye’de Kadın Hareketleri ve Keşişim Alanları Yaklaşımı [Bildiri]. *Duvarları Yıkarak, Köprüleri Kurmak: Yeni Küresel Feminizmin Yükselişi ve İmkanları Konferansı*. Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği.

Roth, S. (2021). Intersectionality and coalitions in social movement research—A survey and outlook. *Sociology Compass*, 15(7), 1-16.

Tar, Y. (2023, 22 Mart). *Newroz’da bu yıl da LGBTİ+’lara saldırı!* Kaos GL. Erişim tarihi: 17.07.2023, <https://kaosgl.org/haber/newroz-da-bu-yil-da-lgbti-lara-saldiri>

Tormos, F. (2017). Intersectional solidarity. *Politics, Groups, and Identities*, 5(4), 707-720.

Varley, T. F., ve Kaminski, P. (2022). Untangling Synergistic Effects of Intersecting Social Identities with Partial Information Decomposition. *Entropy*, 24(10), 1-23.

Yıldız, E., ve Çaklı, O. (2023, 18 Haziran). *İstanbul'da Onur Yürüyüşü yasağı: Taksim'de polis ablukası ve gözaltı*. Artı Gerçek. Erişim tarihi: 17.07.2023
<https://artigercek.com/guncel/istanbulda-onur-yuruyusu-yasagi-taksim-polis-ablukasinda-254557h>

Zafer Yılmaz